

ploty s dušou

Živé ploty odnepamäti slúžia na vytváranie bariér, koridorov či hraníc. Živá stena, tvorená radom vysadených rastlín, ponúka majiteľom záhrad celý rad funkcií a funguje nielen ako zábrana a bezpečnostný prvok, ale aj ako estetický doplnok.

Prvé použitie živých plotov sa datuje až do neolitických čias a používali sa na oddelenie obrábanej pôdy od okolitého porastu. Ich funkcia sa v priebehu tisícročí nezmenila. Ohraničujú, oddeľujú a zabráňujú voľnému pohybu cez pozemok. Súčasná záhradná architektúra jej prisúdila rolu optickej zábrany, aby chránila pred zvedavými pohľadmi. Živé ploty pritom môžu byť čisto dekoratívne priestorové prvky, vnášajúce do záhrad výšku a zaujímavú prírodnú textúru.

Krajiny živých plotov
História živých plotov sa najčastejšie skloňuje v súvislosti s anglickou, írskou a holandskou kultúrou. Tu sa stali synonymom hraníc osob-

Hrab v zime ponúka optickú clonu vďaka listom, ktoré zhadzuje až na jar.

ného vlastníctva a ich systematické vysádzanie nastalo už v 13. storočí, kedy populačná expanzia vyvolala tlak na masívne zušľachtenie nevyužívaných plôch a ich zmenu na poľnohospodárske účely. Dôležitú úlohu zohrali (a doteraz zohrávajú) tiež pri chove úžitkových zvierat - ako prirodzené bariéry po obvode pasienkov. Z trochu iného súdka sú živé ploty renesančných a barokových záhrad, pri ktorých sa kládol dôraz predovšetkým na estetické stvárnenie. Geometrické ornamenty, tvorené najčastejšie z krušpánu a kvetín, vypovedali o túžbe ovládať samotnú prírodu, podmaniť si ju a násilím (strihaním) kontrolovať a spútať ju do neprirodzených geometrických tvarov, foriem a línií.

Slovenské tradície

Pestovanie živých plotov v našich končinách nemá takú tradíciu ako v spomínaných „zelených“ krajinách. Absencia porastov živých plotov v otvorenej krajine siaha do čias kolektívizácie, ale ovplyvnili ju aj geografické a klimatické podmienky. Tradícia výsadby živých plotov sa výraznejšie začala presadzovať približne v 70. rokoch minulého storočia. Vtedy prišli do módy výsadby tují, neskôr cyprusovcov, ktoré sa rozšírili do celej krajiny. Tieto konifery pritom charakterovo a habituálne absolútne

neladia nielen s našou architektúrou, ale ani s krajinou, v ktorej sú osádzané. Žiaľ, móda tují je ešte stále aktuálna a výrazná. Niet sa čo čudovať, veď záhradné centrá ešte stále akosi zabúdajú na listnaté stromy a kry, z ktorých sa dajú vypestovať tie najkrajšie sytozelené živé ploty. Argument opadania listov v tomto prípade nehraje až takú podstatnú rolu, nakoľko niektoré druhy ponúkajú celoročnú optickú bariéru.

Výber druhov

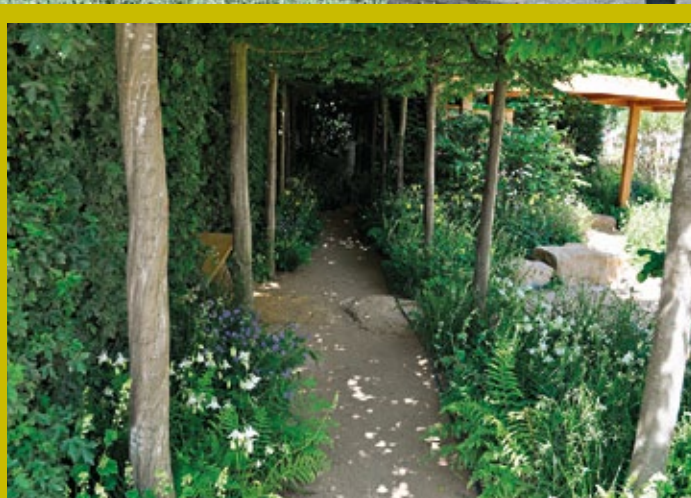
Selekciu druhov musíme vždy podriaďovať miestnej klíme, pôdnym a vlhkostným podmienkam.

Hrab obyčajný vytvára so svojimi svetlozelenými listami vhodnú kulisu pre väčšinu moderných záhradných kompozícií.

záhradný architekt
Ing. Zoltán Nagy
www.grandgarden.sk

Konečný tvar, výšku a spon rastlín si pri každom druhu určujeme individuálne, v závislosti aj od funkcií, ktoré od nich očakávame. Pri zakladaní výsadiieb musíme dbať predovšetkým na kvalitnú prípravu pôdy, aby živý plot mal v celej dĺžke rovnaké podmienky pre rast, len tak bude vyrovnaný a homogénny.

Neobyčajný hrab, buk, javor

Najvhodnejším kandidátom na výsadbu živých plotov v moderných záhradách je hrab obyčajný (*Carpinus*

betulus). Medzi listnatými živými plotmi pôsobí jedinečne, nakoľko svoje staré listy zhadzuje na jar pred pučaním nových listov. Vďaka tomu je opticky nepriehľadný počas celého roka (podobne ako ihličnany) a svieža sýtozelená farba listov ho sprevádza po celú vegetáciu, na jeseň sa zasa rozžiaria do zlatožlta. Husto skrížené konáre ponúkajú dokonalú ochranu spevavým vtákom, ktoré v nich s obľubou zakladajú hniezda. Dá sa mu aj v horších podmienkach, je schopný tolerovať teplo, vietor a dlhodobšie

Vhodnými druhmi na vytváranie listnatých živých plotov sú aj javor poľný, buk lesný a krušpán vždyzelený.

zamokrenie. Vyžaduje slnečné stano-visko až polotieň, hlinitú pôdu. Znesie alkalické až kyslé prostredie, toleruje vysokú spodnú vodu a je odolný mrazom. Výborne regeneruje a znáša rez. Vhodnými kandidátmi na výsadbu živých plotov sú taktiež buk lesný, javor poľný, vtáci zob či vždyzelený krušpán, ktorý je ideálny najmä na nízke formálne výsadby.

